

Till Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Sveriges Kvinnolobbys yttrande

Betänkande SOU 2008:41 Människohandel och barnäktenskap – ett förstärkt straffrättsligt skydd.

Sveriges Kvinnolobby (SKL) ställer sig i princip bakom utredarens förslag till förändrad lagstiftning angående människohandel. Vi anser att det är bra att man blir tydligare i vad som är otillbörliga medel. Vi anser också att det är bra att utredaren klargör maktförhållandet mellan förövare och offer. Vi anser dock att under beskrivningen av att utnyttja någons utsatta belägenhet eller att utnyttja någons skyddslöshet även bör beskrivas att kvinnor och män med funktionshinder, inte bara sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning, lever i en utsatt belägenhet eller är skyddslösa.

Utredaren tycker inte att man behöver skriva in i lagtexten att offrets samtycke saknar betydelse utan anser att det är underförstått. Vi håller inte med utredaren om detta. Vi ser att domstolarna tar stor hänsyn till om man bedömer att offret givit sitt samtycke till utnyttjandet. För att underlätta för åklagare och domstolar så bör det skrivas in i lagtexten att samtycke inte har någon betydelse för straffansvaret.

Vi håller helt med utredaren att ett offer för människohandelsförfarande ska anses vara målsägande även om förfarandet åtalas eller bedöms vara koppleri eller grovt koppleri. Detta har stor betydelse för offret då det gäller att få tillgång till målsägarbiträde och skadestånd. Även om detta ska prövas i varje enskilt fall anser vi att det ska skrivas in i lagtexten att praxis bör vara att se offret som målsägare och inte som vittne.

SKL tycker det är bra att det föreslås en ändring i utlänningslagen så att vid en bedömning om uppehållstillstånd särskilt ska beaktas om personen varit utsatt för människohandel. Vi tycker dock att bedömningarna om permanenta uppehållstillstånd för personer utsatta för människohandel ska vara generösa och att de som vill ska få en möjlighet till permanent uppehållstillstånd. Detta tillstånd bör inte vara knutet till ett krav om att samverka med polis och åklagare.

Vi instämmer med utredaren i kravet att ta bort dubbelstraffbarhet för människohandelsbrott liksom även för vårdnadshavare som tillåter äktenskap för barn under 16 år.

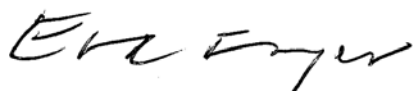
I Sverige betraktas man som barn tills man fyllt 18 år och då blivit myndig. Vi ser äktenskap med flickor och pojkar under 18 år som barnäktenskap vilket inte är tillåtet i vårt land. Den gamla regeln om dispens för äktenskap innan myndighetsålder bör tas bort.

Utredaren vill inte kriminalisera ytterligare handlingar av lindrig karaktär som kan föregå ingåendet av ett tvångsäktenskap. Vi anser att man bör titta på detta i en egen utredning för att mycket tydligare definiera vad som är tvång. Att leva i en kultur där man som flicka inte har en egen talan där männen bestämmer innebär att det inte behövs något tvång eller våld för att få flickan/kvinnan att ingå äktenskap med en utsedd man. Detta bör dock betraktas som tvångsäktenskap. Vi bör ge flickor/kvinnor som lever i hederskontext ett betydligt större skydd. Detta bör ske samtidigt som det görs stora utbildnings- och informationsinsatser om tvångsäktenskap och barnäktenskap.

Sveriges Kvinnolobby vill att regeringen omedelbart ser till att justeringen av sekretesslagen görs, så att Sverige kan ratificera Europarådets konvention om bekämpande av handel med människor.

Vi instämmer helt med utredaren i behovet av utbildningsinsatser till rättsvårdande myndigheter som kommer i kontakt med frågor som rör människohandel. Det är viktigt att alla dessa får ökad kompetens om människohandel, offrens situation och om utformningen och tolkningen av lagen. Detta kräver även Europarådets konvention om bekämpande av handel med människor. Detta gäller även frågor som rör barn- och tvångsäktenskap. Vi håller med utredaren om att det finns behov av resurscentra där skolor, myndigheter och andra kan vända sig för att få råd och stöd hur de ska hantera frågor om tvångs- och barnäktenskap. Regeringen bör även ta fram en handlingsplan på området.

Stockholm den 2 oktober 2008

Eva Fager, ordförande Sveriges Kvinnolobby
e.u. Wiveca Holst och Daphne Sandberg